

12-06-1989	
Šifra	
Šifra	
Šifra	

Ljubljana, 12.6.1989

TOŠTANCI: *Prejeto 15. 6. 1989*
- Izvedba 15. 6. 1989
36

Za dogovoriti si potrebam nekateri elemente programa aktivnosti v SRS, ki sem jih pripravil v skladu z dogovorom na sestanku članov Predsedstva SR Slovenije 9.6.1989.

Tekst je obsežnejši, toda morda bo prav zaradi tega lahko podlaga za opredeljevanje do različnih pogledov in vprašanj, kar je pogoj za enotno aktivnost.

PRILOGA: 1

- POSLANO:
- Janez STANOVNIK
 - Milan KUČAN
 - Jože ŠNOLC
 - Dušan ŠINIGOJ
 - Majda GASPARI
 - Andrej MARINC

Program aktivnosti v SRS

I. Program izhaja iz predpostavke:

1. da je v Sloveniji v naraščanju občutek oarosenosti položaja in vloge SR Slovenije v Jugoslaviji: v zadnjih dveh letih upravičeno zaradi agresivnega nacionalizma v SR Srbiji, organcanda v dobrem delu Jugoslavije proti Sloveniji (posebej Kosovo, napadi na JLA in odčitjanje separatističnih tendenc) in objektivno obstoječih dveh opcij razvoja socializma in federativne ureditve Jugoslavije.
2. da je v Sloveniji v porastu dejavnost organizirane opozicije, ki se v politiki obstoječih slabosti v množicem istoveti s kritiko SZDL, ZK in drugih, s katerimi imajo napredne družbene progresivne sile mnogo načelno skupnih ciljev (tržno ekonomijo, pluralizem, demokracijo, enakost lastnin, racionalizacijo in učinkovitost odločanja, suverenost Slovenije v SFRJ). vendar je močče konceptjsko in praktično politično spoznati tudi bistvene razlike. Ocene opozicije so:
 - za vse je kriva ZK - antikomunizem
 - v 40. letnem razvoju ni bilo tudi naprednih idej (informbiro, samoupravljanje, neuvrženost, utrjevanje položaja republik v SFRJ)
 - socializem je kot ideja preživela perspektiva, zato socializem po meri ljudi, nestransko pluralizem, sestopanje ZK z oblasti le sorenvedanja vodilne garniture (partijsko-državne - partijske), da si obrani oblast. Perspektiva ni le radikalno menjanje socialistične prakse, temveč oblikovanje države brez vnaprejšnjih ideoloških podlag - o značaju družbenih odnosov naj v praksi neposredno odločajo ljudje. Te razlike so najbolj vidne v razpravah o ustavnih spremembah - v katerih v ofenzivi opozicija - organizirane socialistične sile v glavnem le sremijajo in organizirajo razpravo in posebej pazijo, da nobeno stališče ne bi "uzalilo" ali "razjezilo" opozicije. To zdaj nima direktnega sovražnika (ob zveznih amandmajih sem bil to jaz - M.P.), to pa bo takoj postal prvi, ki bo direktno oporekal posameznim predlogom.
 - da nobene spremembe niso močče z obstoječimi nosilci oblasti (žepav jih, tudi ob naši pomoči, dele na progresivne in konzervativne), zato je treba zagotoviti radikalno zamenjavo vodilnih ljudi. Cilj pa ni, to zamenjavo opraviti do novih volitev. Cilj je, do novih volitev diskreditirati socializem, institucije sistema (skupščina, Predsedstvo SRS, JLA, policija - in seveda vse zvezne organe in odnose v federaciji) ter ljudi, ki sedaj te funkcije opravljajo.

3. da med ljudmi, v množicem zaradi neučinkovitosti politike, zaradi naših napak v politiki (glede mnogih vprašanj imamo le natečaj stališča, glede konkretnih zahtev opozicije neopredeljeni, nejasni, mogoče spremenjamo celo oceno o tem, ali obstoja in kakšna je njena vloga) zaradi organiziranega delovanja opozicije da razvrednoti vse nosilce in institucije, sistem ter ljudi, v zadnjem času pa vse bolj zaradi agresivnosti Miloševića in srbske politike (v množicem direktno podpre vsaj iz vojvodine, črne gore in "uradnega" Kosova), narašča ocena o tem:

- da slovenska politika ni tako enotna, kot se deklarira,
- da slovenska politika nima jasnega koncepta - niti razvoja odnosov v Sloveniji, pa tudi ne v Jugoslaviji,
- da oportunistična in kompromisarska, tako pri oblikovanju politike, pri odnosu do njene realizacije v odnosu do opozicije, posebej pa tudi v odnosu do Miloševića, Srbije in Jugoslavije.

4. da je proces proti četverici v političnem smislu le koncentriran izraz vseh različnih političnih ciljev in opcij v Sloveniji in Jugoslaviji (seveda tudi osebne probleme štirih obsojencev, toda v glavnem le zanje, pa še to ne enako pri vseh obsojencih, posebej ne pri tistih, ki imajo politične ambicije).

Proces je brez dvoma pomagal razkriti nekatera vprašanja pravne sistema (pooblastila organov JLA, vloga vojaških sodišč pri sojenju civilnim osebam, pooblastila organov SDV, podzakonski akti, ki niso objavljeni), katerih spremembe bi bistveno pripomogle k pravni varnosti občanov, uveljavljanju pravne države ter varovanju svobodčin ljud. Proces je tudi potrdil različno sodno prakso in pravno zavest v Sloveniji in drugih delih Jugoslavije, ko v Sloveniji že prevladuje zavest o orvenstveni skrbi za varovanje človekovih pravic, v Jugoslaviji pa je zaščita institucij države daleč predpostavljena varovanju osebnih pravic državljana.

Toda v zvezi s procesom smo, tudi zaradi delovanja ali nedelovanja političnih in državnih struktur pristali na to, omogočili, ali celo pomagali, da v javnosti prevladuje prepričanje:

- da je proces kaževanje JLA Janši in "Mladini" za njihovo pisanje o JLA deloma pa tudi Sloveniji in njeni politiki, ki je tako pisanje dopuščala,
- da je zato proces politično montiran,
- da je proces v zvezi s prizadevanji JLA, da zaustavi procese demokratizacije v Sloveniji, ki jih je vsaj delno omogočala ali celo vzpodbujala vodilna politična trojka: Stanovnik, Kučan, Smole in da je bil proces naberjen tudi zoper slovensko politiko.

- da so vse pomanjkljivosti v procesu izključno na strani JLA.

Tako prepričanje javnosti ustvaril Bavecjarjev odbor in tisk. K ustvarjanju takega prepričanja javnosti smo v množicem s svojimi izjavami prispevali tudi mi.

Šele v zadnjem času ugotavljamo, da opoziciji te ugotovitve niso edini cilj. V povezavi z njihovimi težnjami po diskreditiranju sistema in njihovih nosilcev šele v zadnjem času (po objavi "Bavecjarjevih razgovorov") vse bolj spoznavamo, da je cilj opozicije s procesom dokazati:

- obstoj in delovanje nepravne, policijsko-partijske države,
- odgovornost slovenske policije za neutemeljeno sprožitve procesa,
- odgovornost slovenske politike (ali posameznih njenih nosilcev) za sprožitve procesa in sodelovanje s policijo in JLA,
- objektivno odgovornost politike, ki je zavestno tolerirala vlogo policije predvsem v borbi proti "notranjim sovražnikom", tudi z neustavnimi in nelegitimnimi sredstvi,
- neodločnost slovenske politike, da uveljavi suverenost Slovenije nad njenimi državljani in prepreči vsaj prestopanje kazni.

Vsa opozorila (tudi pisna), ki so že pred več meseci opozarjala na te cilje in na tak razplet niso bila upoštevana. Po mojem mnenju zaradi tega, ker nam je ocena o izključni odgovornosti JLA vsaj delno odovarjala zaradi razprav o drugih vprašanjih, ker ni bilo (ne vem, če je sedaj) dovolj enotnih ocen o političnih ciljih opozicije, ki ji je proces le dobrodošla metoda za doseganje političnih ciljev, ker vsi poskusi in dogovori, da celovito spregovorimo o problemih (od razgovora na Brdu septembra lani) niso bili realizirani in smo se o posameznih potezah in reakcijah dogovarjali soroti, ali pod pritiskom opozicije in javnosti ali pod pritiskom nekih oster organov federacije, JLA ali Miloševića. V takih pogojih so bili mnogi dogovori drugače realizirani ali preko noči spremenjeni (realizacija dogovorene vsebine zborovanja v CD: oblikovanje koalicijske koordinacije v SZDL; odločitev o najnem naslednem izvrševanju zakonov - prisilna priredba in nastop prestopanja kazni za J.J. in takojšnja reakcija ob protestih, da je za neizvršitev kazni treba ugotoviti tudi neustavna sredstva in uveljaviti suverenost; odločitev, da se ne dovoli zborovanje na Trgu revolucije, ker pomeni poziv na državljansko nepokorščino, dogovor da mestna SZDL s političnimi sklepi to zavetovi, odobritev javne seje P RK ZSMS in sedaj prepuščanje MK SZDL in uprave za notranje

zadeve Mesta Ljubljane, da se sama, čeprav bila le disciplinirani izvrševalec, sooča s politično kritiko in vpražanjem zakonitosti odločitve).

5. da obstoj dveh možnih opcij razvoja socializma v Jugoslaviji in agresivnost nedemokratske in nacionalistično srbške opcije ne le med ljudmi, temveč tudi med vodilnimi politiki ustvarja negotovost o nadaljnji usodi Slovenije v Jugoslaviji. Načelna opredelitev za avnojsko Jugoslavijo, ki v politiki gotovo prevladuje, je zaradi agresivnosti Milosevičeve politike, zaradi podpore, ki jo ta politika dobiva v delu Jugoslavije, zaradi nerazumevanja in izključevanja prikazovanja nekaterih dejavov v Sloveniji (odnos do JLA, proces proti četverici, zborovanja v CD), ki v glavnem nikjer v Jugoslaviji nimajo zagovornikov, je ob takih razmerah vse bolj negotova. V razmišljanjih ljudi in vodilnih politikov se vse bolj dopuša tudi možnost nadaljnje eskalacije negativnih qibanj in tendenc v Jugoslaviji in s tem tudi možnost približevanja časa, ko bo Slovenija prisiljena odločiti o svoji nadaljnji usodi. To je tudi temeljni razlog za to, da se jim v Sloveniji za vsako ceno želela zagotavljati vsenarodno enotnost, tudi za ceno nenačelnih koalicij z opozicijo in tudi za ceno izoobanjanja vsaki priliki, da bi se ovrednotili zapisani programi in stvarne težnje nekaterih novih zvez. To je seveda: oteževalo oblikovanje razpoznavne črte skupnih ciljev in velikih razlik med socialistično usmeritvijo in radikalnimi cilji dela opozicije.

II. Izhodišča programa aktivnosti

1. Na sestanku članov Predsedstva SRS, ob prisotnosti predsednika Predsedstva SFRJ J. Drnovška dogovorjena ocena o vloai in ciljnih opozicije je zato sedaj lahko edina trdna podlaga za program aktivnosti. Edina trdna podlaga mora biti tudi opredelitev, da se hkrati enako odločno borimo na dveh frontah (Milosevič in njegova koncepcija Jugoslavije ter opozicijo v Sloveniji). To velja tudi za dogovor, da ne posegamo v zvezi s četverico po neustavnih sredstvih. Kobilebanje v katerikoli od navedenih ocen - ne glede na reakcije v Jugoslaviji in slovenski opoziciji ali javnosti, pa tudi kakršnokoli neenotno ali nedogovorjeno delovanje članov slovenskega političnega vodstva (tega pa v preteklosti ni bilo tako malo) postavi pod vprašaj vsako predlagano aktivnost.

2. Skupina delegatov je sarejela drugo vmesno poročilo. To poročilo bo objavljeno v naslednji številki skupščinskega poročevalca. Predlagano je, da se o tem poročilu razpravlja in da sorejme na Iborih Skupščine SRS 21.6.1989. (To vmesno poročilo je razdeljeno vsem prisotnim na sestanku članov P SRS, 9.6.89). Nesporne ugotovitve tega vmesnega poročila (ki temelje na dejstvih, ki jih je skupina pri svojem delu ugotovila) so:

- obstoje neobjavljeni predpisi na področjih delovanja SLO in SDV.
- v neobjavljenih predpisih so dana pooblastila za poseganje v človekove pravice v nasprotju z ustavo in zakoni (nesoporno glede tajnosti stanovanja, sporno tudi prisluškovanje osebnim razgovorom).
- obstoji paralelni - nezakoniti pravni sistem, ki s pooblastili organom SDV ograja svobodnine in pravno varnost.
- SDV v Sloveniji je delala po takih predpisih - to pomeni subjektivno nezakonito. Subjektivno odgovornost bo komisija ugotavljala kasneje.
- pri J.J. je bila objavljena tajna preiskava. V njej odkrit "Kučanov zapisek" in fotokopija voj. dokumenta. O najubi zapisa obveščun Kučan in svet za varstvo ustavne ureditve. O fotokopiji voj. dokumenta nihče. Dokument je SDV vročila JLA. Na tej podlagi dogovorno med SDV in JLA uveden pripor zoper Janžo in Borštnerja ter začet postopek.

Možne posledice, ki bodo v nadaljnjem delu in pod vplivom opozicije nastale v javnosti z objavo tega vmesnega poročila (v javnosti zato, ker bo z dnem, ko je objavljeno v skupščinskem poročevalcu, poročilo javno in je mogoče pričakovati komentarje), so:

- ni pravnega reda, pravne države in pravne varnosti za državljanse. Obstojta paralelni sistem, s katerim se v interesu države (ineučinkovite partijsko-politično-policijske) in ob vednosti politike (da bi si ohranili monopol in oblast) kršijo človekove pravice. Nismo torej pravna država in vsako sklicevanje na njo in na tak pravni red je sorenvedanje zaradi: zaskite monopola nad oblastjo;
- osnova za sprožitve postopka zoper četverico je v Sloveniji ali tudi v Sloveniji.
- Poleg objektivne se bo poskušala lansirati in dokazati tudi subjektivna odgovornost ONZ v Sloveniji (vsebina ovadbe, prisluškovanje razgovorom, tajna preiskava, delo po nezakonitih podzakonskih aktih).

Postavila se bodo vprašanja in trditve, da le ni res, da policija ne obvešča politike (Kučanov zapisek) in da dela neodvisno. Takaj policija ni obvestila tudi o najdbi vojaškega dokumenta - ali zato, ker dela v nekaterih primerih tajno tudi pred politiko, ker politiki ne žave ali ker se je v tem primeru ob znanih nesodalskih med slovensko politiko in JLA raje povezala. z JLA - ne pa s slovensko politiko. Bodo pa tudi ocene, da se dejstvu, da politika ni bila obveščena ne verjame in prav mogoče je

SDV

- v slovensko in jugoslovansko javnost
- v priprave zborov Skupščine SRS 21.6.
- imeti mora jasna izhodišča in ocene do jugoslavije kot tudi do slovenske opozicije
- biti mora ofenziven, ne pa odbranaški
- predvideti mora določene aktivnosti v organih federacije

1. Do slovenske javnosti in v Sloveniji je treba dokumentirano, konkretno in odkrito povzdari nekatera dejstva v zvezi s procesom. Predlaga, da se javno pove, kako bilo v zvezi z odkritjem Kučanovega zapisa (izjava Kučana na P CK, ki se objavi v vseh sredstvih obveščanja).

2. V pripravah na sejo Skupščine SRS 21.5.1989 bi bilo smotno delegate in preko njih tudi javnost obvestiti o nekaterih stališčih P SRS in tudi IS Skupščine SRS. V teh stališčih bi morali oblikovati odgovore na tista vprašanja, ki jih lahko pričakujemo kot reakcijo na objavljeno vmesno poročilo skupine. To bi bila verjetno edina pot, da se v pripravah na razpravo v skupščini zagotovi enakovredno tehtanje vseh dejstev in argumentov. V nasprotnem primeru je zelo možno, da bodo pod vplivom enostranskih ocen, ki sem jih nakazal, sonejete tudi v skupščini enostranske usmeritve.

Elementi, ki naj bi jih vsebovala ta stališča Predsedstva SRS in IS Skupščine SRS, bi naj bili naslednji:

- kaj je politika vedela o odkritju vojaškega dokumenta (potrebno je skupaj z Ertlom ugotoviti, kdaj bilo njeovo informiranje članov predsedstva, ali sveta za varstvo ustavne ureditve in kdo prisoten). Če je bilo pred aretacijo je treba povedati, da žlo le za informiranje, ne pa za oceno o tem ali naj DNZ ravnajo v skladu z zakonom ali ne.
- priznati in ugotoviti je treba, da politika in tudi P SRS do nedavnega zaupali pravni ureditvi in bili premalo pozorni do skladnosti vseh predpisov in ravnanj z načeli varovanja pravic državljanov. Zato tudi niso bili pozorni ob obvestilu, kako najden "Kučanov zapisnik" (s tajno preiskavo). Sprejemamo, da to krivda in slabost sedanjeega sistema, vendar nikoli nismo trdili, da sistem popoln in da vsa načela pravne države se uveljavljena. Sedaj trdno odločeni, da to spremenimo. Zato dali pobudo za oceno vseh predpisov v Sloveniji glede UNZ in soočamo z vsemi predloži skupine delegatov. Razkrievanje teh slabosti v sistemu je pozitivna stran procesa, pritiškov demokratične javnosti in dela skuščinske komisije.
- sporočiti, da niso dokazani sumi, da žlo za politični proces. Niti s strani JLA, niti slovenske policije ali politike. Za to dokazov ni - vsa možna sklepanja, ki ne

predpostaviti zahtevo, da najodgovornejši slovenski politiki dajo izjavo pred skupino o tem ali so bili obveščeni o najdbi vojaškega dokumenta.

- Ocena o političnem procesu ne bo usmerjena le na JLA, temveč tudi na slovensko politiko.
- policijo in posebej sekretar Ertl se bo poskušalo že bolj kot doslej diskreditirati v javnosti, vse s ciljem, da se na Ertla vrši nadaljnji javni pritisk, da "pred komisijo pove vse".
- možno je pričakovati, da se bodo ob komentiranjih o tem zlorabili tudi "Bavčarjevi razgovori".
- možno je predpostaviti, da se bo v diskreditiranje slovenske politike močno, s svojimi interesi angažiral tudi srbski in del jugoslovanskega tiska.

3. V Skupščini SRS je treba na zborih (DPZ) odgovoriti na Pavčkovo vprašanje - kaj je, ali je storila vse in kaj še lahko stori slovenska politika in država za zaščito pravic obsojenih.

V Predsedstvu Skupščine SRS bomo pripravili odgovor, ki bo zajemal vse odločitve Skupščine SRS in njenih organov, nanašal pa se bo predvsem na naslednja vprašanja:

- uporabo slovenskega jezika
- aktivnosti za spremenbo zakonodaje
- aktivnosti za vročitev in objavo vojaškega dokumenta
- ustanovitev Ravnikarjeve skupine in komisije za nadzor SDV
- aktivnosti za pomilostitev
- pravna ocena ustavnih pooblastil SR Slovenije
- predlog, da se spoštuje ustavnost in zakonitost, maksimalno pa še v nabrej izrabijo zakonske možnosti za najblažjo obliko izvršitve kazni (odprt dom, pogodni odpust, novi predloži za pomilostitev Predsedstva SFRJ, izraba vseh izrednih pravnih sredstev s strani obsojenecv in njihovih zagovornikov) ter dajo predloži za spremenbo zakonskih in podzakonskih predpisov.

(V sredo bo prijavljen odgovor na vprašanje Pavčka. V tork 20.6. bo obravnavan na seji Predsedstva Skupščine SRS).

III. Nekateri elementi programa aktivnosti

Program aktivnosti mora biti usmerjen:

temelje na dokazih, pa v tako pomembni stvari ne smejo obveljati. Vse izjave, ki v tej smeri dane, osebnost in brez dokazov. Res pa je, da je zlo za proces, ki sicer v vseh postopkih voden na običajen način (glede policije, vojaškega sodstva in pravosodnih organov), ki pa je razkril vse nedorečenosti in slabosti sistema, ki ga je nujno bistveno spremeniti in dopolniti. Delo Savčarjevega odbora, demokratske javnosti in posebej skupine delavcev v tej smeri v celoti pozitivno. Posebej ugotovitev skupine delegatov so tudi P SRS oozorile na vprašanja, do katerih doslej ni bilo dovolj pozornosti. Toda vedno je tako - šala konkretni primer pokaze na slabosti in opozarja na nujna spremembe. Zato tudi smo za demokracijo, proti monopolum, za kontrolo demokratske javnosti - vse to tudi vzpodbujamo.

Toda delovanje Savčarjevega odbora, s katerim posamezniki iz slovenske politike sodelovali zato, da bi vzpodbujali demokratske procese, je posebej po objavi njegovih razgovorov razkrilo, da cilj tega odbora niso le demokratske družbene spremembe in pravična sodba za četverico, temveč odkrito diskreditiranje slovenske politike zato, da bi se razrezili ali odoklicali njeni najvidnejši predstavniki, predvsem pa, da bi se diskreditiral sistem v celoti. To mora biti poznano delegatom in slovenski javnosti. Poznane pa jim morajo biti tudi posledice take odločitve - kriza v Sloveniji, ki je cilj srbske politike in ki bi nedvomno za daljši čas oslabil ali onemogočila principielno borbo za ohranitev avnojevske Juoslavije. To je treba uočestvati ob tehtanju tudi nejasnih potez oziroma ob nejasnih stališčih slovenske politike do teh vprašanj. Pričakovala je, da sodeluje v interesu slovenskega naroda in slovenske enotnosti tudi z opozicijo, vendar na korektnih podlagah. Sedaj se je razkrilo, da ne gre za poštene odnose in kaj je skrajni cilj oozicije.

jasno povedati, da v okviru ustavnih sredstev storjena vse. Predlog za pomilostitev P SFRJ dejansko pomeni, da bi Slovenija, če bi to bilo v njeni pristojnosti, četverico pomilostila. Vendar bi bil to znak milosti - ne pa pravna presoja krivde.

Kar zadeva krivdo je treba povedati, da državni organi o njen ne smejo presojeti, ker je to v kompetenci sodišča; da pa na podlagi mnenja neodvisnih pravnih strokovnjakov vedo, da je enačnje krivde Borštnerja na eni, Tasiča in Zavrta na drugi in Janše na tretji strani neobjektivno, ker gre za različen objektivni dejanski stan in posebej subjektivno krivdo.

Organi v SR Sloveniji smatrajo, da bi bilo nujno ponovno sojenje na javnem procesu, po možnosti pred civilnim sodiščem, kar bi bil edini porok, da se odpravijo procesne pomanjkljivosti, da se sodi v slovenskem jeziku in da se ponovno presodi krivda obsojenih ter preveri

tudi izrečena kazen. To bi bila edina garancija za povrnitev zaupanja slovenski javnosti v pravičnost sodbe in hkrati edini porok, da se čez nekaj časa ne bi, ob spremenjenih družbenih okoliščinah in novi kvaliteti pravne zavesti in pravne varnosti v Juoslaviji morali soočiti z neprijetnimi dejstvi, pomanjkljivega ali neutemeljenega sodnega procesa. Ko hkrati politično odločno zahtevamo in pričakujemo, da tudi obsojenci doslej niso storili vse, da bi sami in s svojimi zavezniki zagotovili dejanja, potrebna za sorazitev vseh izrednih pravnih sredstev. Hkrati s tem tudi odločno odklanjajo vsako vnaprejšnjo primerjavo z Dabauskimi procesi ali sličnimi pravnimi zločinami v zgodovini. Tudi kolikor gre za pravno zmoto v primeru procesa proti četverici niso obožena zloveska življenja in obsojeni so glede posledic prestajanja kazni dalešnji vseh olajšav, ki jih dopušča zakon.

- P SRS bi se, enako IS, moralo do seje Skupščine SRS nedvomno opredeliti o tem, da ne sprejemata ocena, da bi ONZ v primeru štirih obsojencev kakorkoli ravnali drugače kot ravnajo v drugih primerih. Da zato tudi ne sprejemata nobenih namigovanj na njihovo subjektivno krivdo, odgovornost ali tendencioznost. Ravnali so dosledno v skladu z zakonom in navodili službe. Pri tem pa ponovno poudarjata, da interna navodila, ki niso objavljena, posebej še prekorajšejo ustavna in zakonska pooblastila morajo biti v najkrajšem času spremenjena. Dokler ne bodo spremenjena, bodo in morajo ONZ v SRS delovati izključno v skladu z zakonom. Ko bodo proučeni vsi predpisi, ki urejajo delovanje in pooblastila ONZ, bodo IS in P SRS o svojih stališčih obvestila delegate in javnost.

skrajno pomembno

3. Prav bi bilo zaotovati prisotnost najodgovornejših predstavnikov P SRS, IS Skupščine SRS (ti so tudi sicer vedno prisotni) in DPO - posebej SZDL na seji Predsedstva Skupščine SRS 20.6., ko bo pripravljalo odgovor na Pavčkova vprašanja. To bi bilo posebej koristno, ker bo na tej seji Predsedstva Skupščine SRS govora tudi o vprašanjih odnosa do odgovora P SR Srbije Sloveniji. V tem odgovoru bi lahko jasno oblikovali svoje stališče do odnosov v Juoslaviji. Lahko bi zaotovali, da se s te seje, ki tudi sicer javna, da poseben poudarek v javnosti. (V primeru odgovora, da se delegate preko sredstev obveščanja pravočasno animira, bi bila seja Predsedstva Skupščine SRS eventualno lahko tudi 19.6.1989 - ker 21.6. že zbori.)

Na teh podlagah in s tako vsebino obvestila bi bilo mogoče svatovati delegatom Skupščine SRS, da zadolžijo skupino delegatov, da uočestvuje dosedanje ugotovitve in ta stališča P SRS pripravi takoj zaključno poročilo s predlogi za odpravo omanjkljivosti v predpisih, ki jih je ugotovila, to bi lahko bila podlaga za zaključek dela skupine, seveda ob možnosti, da skupina ob tem ne bo enotna, če pa se bo delo skupine delegatov nadaljevalo, bodo posebej poudarjena vprašanja:

- krivde organov SDV in posameznikov v njej v zvezi z ovadbo, prisluskovanjem, tajno preiskavo in prekratkem poplabil.
- odnosa policije, organov JLA in slovenske politike.
- vloge in pooblastil SDV za vplivanje na uredniško politiko "Mlacin" - razgovori z Botterijem.
- prikljucitati ja medoe zahteva po novih zaslihanjih (tudi predstavnikov slovenske politike).
- možno ja prikakovati sprosklav vprasanja kriterijev za poselna sprememljana posameznikov s strani SDV (ali res samo sum organizirane sovrsne dejavnosti povezane s tujino, ali pa podlana tudi ocene, da gre za "sovranske sistema", zaradi njihovega udejstvovanja v javnosti). To vprasanje je v zraku tudi v zvezi s kritiko dela komisije za kontrolo SDV (Sorsakova komisija).

4. V zvezi s potrebno ofenzivnega nastopa je potrebno:

- v zvezi z ustavnimi spremembami oblikovati in sprejeti
 - a) predlagane odločitve, ki krepe slovensko suverenost
 - samoodlozba
 - ekonomska suverenost
 - materialne obveze v federaciji le, če te dopuščajo mat. možnosti združenega dela in razvojni cilji SRS.
 - izredne razmere le na podlagi mnenja in odločitve Skupščine SRS
 - nesopostovanje zvezne ustave glede pristojnosti federacije močosa Skupščini SRS odločitev, da tako sprejetih obveznosti ne spoštuje
 - neuporaba jezika ima za posledico, da se tako odlozbo v Sloveniji ne izvršuje
 - nekatero spremembe temeljnih nazel ustave
 - b)
 - glede vloge DPO
 - spremeniti tiste, ki res predysem ideološke in v nasprotju s soroklamirano politiko
 - c) jasnejše garancije temeljnih pravic in svobožčin občanov
 - v zvezi z odnosi v Jugoslaviji
 - a) jasno in nedvoumno povedati, da politika Miloševica vodi v drugačno koncepcijo Jugoslavije. Tako je za Slovenijo nesprejemljiva, enako pa tudi za enakopravnost drugih narodov in narodnosti v Jugoslaviji. Uprli se ji bomo z vsemi ustavnimi sredstvi, vključno s pravico uveljaviti samoodlozbo.

b) na nadaljnje provokacije ne bomo odovarjali. Uresničevali pa bomo, neodvisno od njih, svojo politiko: tih reform - zahtano na kongresu in I. konferenci ZKS. Hkrati bomo organizirano spremljali in analizirali vse klevete in laži o Sloveniji. Pripravili o njih celovito analizo in jo v jeseni predložili slovenski in jugoslovanski javnosti v oceno

c) zahtevamo dosledno izvajanje zahtanih ekonomskih reform. Vsak odmak od te politike bomo stali za nesprejemljiv in pri nism ne bomo sedela ali

d) zahtevamo svobodno delovanje jugoslovanskega trga in enakopravnost vseh subjektov na njem. Vsako blokado ekonomskih tokov iz političnih razlogov bomo javno obravnavali in zahtovali ukrepanje pristojnih zveznih organov. Če ne bo zahtovljeno ukrepanje bomo stali, da tudi mi nismo dolzni izpolnjevati svojih obveznosti do federacije - posebej pa do manj razvitih

e) zahtevamo od P SFRJ, da zaotovi enakopravno sodelovanje vseh republik in pokrajin in oceni ravnanje P SR Srbije kot kršenje ustavne ureditve SFRJ

f) predlagamo, da se v P SFRJ opravijo razgovori o nekaterih poskusih v Jugoslaviji, da se razmere v SRS prikazuje kot podpora iredenti, napadi na JLA in separatistične tendence. Hkrati kaže predlagati lastni javnosti in sredstvom obveščanja da o vprasanjih Kosova, JLA in razmerah v Jugoslaviji pizejo skrajno objektivno. Mi bi se politično zavezali, da vsake dva meseca na tiskovnem svetu, na podlagi ocene republiškega komiteja za informiranje ocenjujemo pisanje sredstev obveščanja o teh vprasanjih in se konkretno opredelimo do vsebine, ki po naši oceni ni skladna z kulturo javne besede ali nasprotuje sprejeti politiki in ustavni ureditvi

- predlagam tudi, da
 - aktiviramo vse oblike kontaktov z ljudmi v Sloveniji, da jasno pojasnimo vsa navedena stališča.
 - aktiviramo vse kontakte z organi vseh republik in pokrajin, razen SR Srbije, glede katere je prav javno povedati, da razgovorov več ne bomo spodbujali mi, ker so jih oni neprincipielno prekinili.
 - da o teh stališčih in usmeritvah zaotovimo informiranje v vseh zveznih organih.

Ljubljana, 10.6.1989

VRČENO:
 - Janez Stanovnik
 - Milan Kučan
 - Joze Smole
 - Dužan Sinigoi
 - Majda Gaspari
 - Andrej Marinc
 Miran Potrč